



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 84/2026-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej A3 advokátska kancelária, s. r. o., Partizánska 25, Trenčín, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/41/2024 z 22. októbra 2025 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/74/2024 z 22. októbra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. januára 2026 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 2 ods. 3 a čl. 13 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 a 4 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/41/2024 z 22. októbra 2025 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/74/2024 z 22. októbra 2025. Sťažovateľka sa domáha zrušenia označených rozhodnutí, vrátenia veci na ďalšie konanie Krajskému súdu v Trenčíne, priznania finančného zadosťučinenia v sume 30 000 eur, ako aj náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom Okresným súdom Prievidza pod sp. zn. 10C/16/2016, v ktorom sa proti žalovaným v 1. až 3. rade domáhala zaplataenia finančnej sumy 14 052,43 eur s príslušenstvom (za obdobie od 16. decembra 2015 do 24. októbra 2019) ako náhrady za nadužívanie nehnuteľností

v jej podielovom spoluvlastníctve. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 10C/16/2016 z 22. novembra 2019 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5Co/113/2022 z 19. decembra 2023 žalobe (v časti podstatnej pre toto konanie) proti žalovanému v 1. rade vyhovel a proti žalovaným v 2. a 3. rade žalobu v celom rozsahu zamietol. Proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5Co/113/2022 sťažovateľka (ako aj žalovaný v 1. rade) podala dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 8Cdo/74/2024 tak, že dovolanie sťažovateľky v časti podstatnej pre toto konanie ako nedôvodné zamietol.

3. Sťažovateľka bola tiež stranou v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 15C/13/2020, v ktorom sa proti žalovaným v 1. až 3. rade domáhala zaplatenia finančnej sumy 12 035 eur s príslušenstvom (za obdobie od 16. novembra 2019 do 13. apríla 2022) ako náhrady za nadužívanie nehnuteľností v jej podielovom spoluvlastníctve. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 15C/13/2020 z 19. mája 2022 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 19Co/55/2022 z 26. októbra 2023 žalobe (v časti podstatnej pre toto konanie) proti žalovanému v 1. rade čiastočne vyhovel a proti žalovaným v 2. a 3. rade žalobu v celom rozsahu zamietol. Proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 19Co/55/2020 sťažovateľka (ako aj žalovaný v 1. rade) podala dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP, § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 8Cdo/41/2024 tak, že dovolanie sťažovateľky v časti podstatnej pre toto konanie ako nedôvodné zamietol.

4. V označených veciach je zo skutkového hľadiska podstatné, že sťažovateľka a žalovaný v 1. rade boli podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností každý v jednej polovici, a to od roku 1991 do 16. novembra 2015. Nehnuteľnosti im boli darované žalovanými v 2 a 3. rade zmluvou v roku 1991 s tým, že darcovia (žalovaní v 2. a 3. rade) si k predmetným nehnuteľnostiam ponechali právo doživotného bývania v rozsahu najmenej jednej izby s príslušenstvom. Od 16. novembra 2015 sú podielovými spoluvlastníkmi sťažovateľka v podiele 1/2 a žalovaní v 2. a 3. rade každý v 1/4 (z titulu darovacej zmluvy od žalovaného v 1. rade). Predmetné nehnuteľnosti do roku 2004 užívali strany sporu s tým, že sťažovateľka a žalovaný v 1. rade užívali samostatne každý jednu izbu, dom užívali naďalej aj žalovaní v 2. a 3. rade, a to ostatné dve izby, a všetci spoločne užívali aj ostatné spoločné časti domu a pozemky. V roku 2004 sa sťažovateľka odsťahovala zo spoločnej domácnosti z dôvodu nezhôd so žalovanými v 2. a 3. rade, ktorí následne vymenili zámky na vchodových dverách.

5. Dovolacie dôvody uplatnené sťažovateľkou v prípadoch oboch dovolacích konaní sa obsahovo prekrývajú. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP sťažovateľka odôvodnila najmä tým, že (i) krajský súd (v dôsledku ignorancie okolností, ktoré vyšli najavo v odvolacom konaní) nerozhodol podľa skutkového stavu v zmysle § 383 CSP a v rozpore s čl. 6 CSP neaplikoval platné právo, b) nesúhlasí so spôsobom posúdenia veci krajským súdom, keď odobril zamietnutie žaloby proti žalovaným v 2. a 3. rade, vychádzajúc zo zistenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností a že im zároveň nezaniklo právo doživotného užívania nehnuteľností (v rozsahu, v ktorom nie sú podielovými spoluvlastníkmi) z titulu zmluvy z roku 1991, a preto nie sú pasívne vecne legitimovaní (o to viac nemôžu byť zaviazaní na plnenie spolu so žalovaným v 1. rade solidárne), c) sťažovateľka namietala, že z obsahu dohody zo 7. októbra 2015 vyplýva, že žalovaní v 1. až 3. rade bez jej súhlasu uzavreli v roku 2015 novú dohodu, ktorou upravovali užívacie práva k nehnuteľnostiam ako celku, a to napriek tomu, že žalovaný v 1. rade v čase prevodu v roku 2015

vlastnil iba podiel v jednej polovici a žalovaní v 2. a 3. rade nevlastnili nič, mali iba užívacie práva stanovené v darovacej zmluve z roku 1991 a nemohli o ničom rozhodovať. Tiež tvrdila, že v dôsledku protiprávneho konania žalovaných v 1. až 3. rade došlo k jej úplnému vylúčeniu z užívania nehnuteľností, čo zakladá zmenu pomerov v dôsledku protiprávneho spätného prevodu majetku v rozpore s čl. 6 darovacej zmluvy z roku 1991 a zániku akýchkoľvek užívacích dohôd vrátane tej z čl. 5 darovacej zmluvy.

6. Nesprávne právne posúdenie podľa dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sťažovateľka identifikovala v podobe odklonu od ustálenej rozhodovacej činnosti pri riešení otázky týkajúcej sa konštatovaného nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaných v 2. a 3. rade. Podľa sťažovateľky z ňou označenej judikatúry je zrejmé, že výmena zámkov a úplné vylúčenie z užívania predstavuje zásadnú zmenu pomerov a zánik pôvodných užívacích dohôd, čo následne zakladá na strane žalovaných ich pasívnu vecnú legitimáciu a solidárnu zodpovednosť za vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 Občianskeho zákonníka.

7. Proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 19Co/55/2022 sťažovateľka uplatnila dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ktorý identifikovala pri riešení otázky, *„ako má súd postupovať pri výpočte peňažného ekvivalentu /nájmu v mieste obvyklého uplatneného žalobou na vydanie bezdôvodného obohatenia osobitne za dom a osobitne za užívané pozemky v prípade, ak v danej lokalite a v danom čase absentujú 3 porovnateľné domy na prenájom a neprenajímajú sa tam ani porovnateľné pozemky? Je možné v prípade absencie nájmu porovnateľných domov v danom mieste a čase vychádzať pri výpočte bezdôvodného obohatenia za dom z nájmu s veľkosťou a výmerou porovnateľné byty v bytových domoch prenajímaných v danom mieste a čase, ak sa v nehnuteľnosti, ktorá je predmetom výpočtu bezdôvodného obohatenia nachádza bytová jednotka a osobitne vychádzať z nájmu za pozemky vypočítaného podľa vyhlášky? Alebo je možné priznať len jednu sumu za dom a pozemky podľa ponúk realitných kancelárií, bez ohľadu na rozsah skutočne užívanej výmery domu, pozemkov a hospodárske využitie nehnuteľnosti, ktorá je predmetom sporu“*. Sťažovateľka namietala, že krajský súd určil výšku bezdôvodného obohatenia ako celok za domovú nehnuteľnosť a pozemky bez bližšieho určenia ceny za dom a osobitne za pozemky, bez ohľadu na užívanú výmeru a prepočet nájmu za 1 m² pozemku, lebo sa treba priblížiť k obvyklému určovaniu cien, a to aj čo sa týka spôsobu ich výpočtu.

8. Najvyšší súd napadnutými rozhodnutiami dovolania sťažovateľky ako nedôvodné zamietol (§ 448 CSP).

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka v rámci svojej sťažnostnej argumentácie označila závery najvyššieho súdu v napadnutých rozhodnutiach za neúplné (nevysporiadal sa s jej podstatnou argumentáciou), keďže nedostala odpoveď na otázky, (i) *„z akých dôvodov sa na právne vzťahy zaplatenia náhrady za užívanie jej majetku... uplatnené od povolenia vkladu vlastníckeho práva zo žalovaného 1/ na žalovaných 2/ a 3/ za obdobie od 16.11.2015 do 28.4.2022 (výlučne) na ňu vzťahuje dohoda o užívaní z roku 1991, ktorou sa nikto iný neriadil a neriadi.“*, (ii) *„prečo súd na užívacie vzťahy neaplikoval novú dohodu o užívaní zo dňa 7.10.2015 uzavretú v článku II. druhý odsek darovacej zmluvy, ktorým bola sťažovateľka z užívania svojho majetku písomne úplne vylúčená...“*.

10. Sťažovateľka namieta závery najvyššieho súdu, podľa ktorých „od 17.11.2015 do budúcnosti bola viazaná článkom V. užívacej dohody z darovacej zmluvy z roku 1991, pretože táto nebola nikdy realizovaná.“. V tejto súvislosti zastáva názor, že „[v]šetky užívacie dohody, vrátane článku V. darovacej zmluvy boli podrobené súdnemu prieskumu v dvoch právoplatne skončených súdnych sporoch, týkajúcich sa totožnej nehnuteľnosti a rovnakých strán sporu a tvorili už v čase rozhodovacej činnosti porušovateľa prekážku opätovného prieskumu jej obsahu pre res iudicata... v spore 17C/66/2010 boli konštatované sporné užívacie vzťahy (čo vylučuje existenciu akejkoľvek dohody o užívaní) a v spore 12C/18/2015 bol vykonaný prieskum užívacích dohôd u každej jednej miestnosti, rovnako ako užívanie pozemkov a konštatovaná dohoda podľa výšky spoluvlastníckych podielov, ktorá sa skončila v 8/2004.“.

11. Osobitne najvyššiemu súdu vyčíta, že v rozsudku sp. zn. 8Cdo/41/2024 sa odmietol «zaoberať jasne formulovanou právnou otázkou, smerujúcou k rozdielnosti jeho názorov na spôsob výpočtu výšky bezdôvodného obohatenia pri absencii porovnateľných nehnuteľností (domov) ohľadne rozdielnosti výpočtu za podiel tvrdením, že nejde o právnú otázku ale skutkovú... nakoľko mechanizmus výpočtu nie je skutková otázka ale hmotnoprávna, smerujúca k rozsahu stanovenia výšky bezdôvodného obohatenia pri absencii porovnateľných nehnuteľností a je aj odvolacími súdmi považovaná taktiež za nevyriešenú „právnú otázku“».

12. Sťažovateľka oponuje najvyššiemu súdu, že „nemôže žalovať nárok na zaplatenie bezdôvodného obohatenia ako spoločný a nerozdielny od všetkých žalovaných 1/ až 3/“, a zdôrazňuje, že „takéto závery nie sú podložené platnou právnou úpravou, ani ustálenou judikatúrou.“.

13. Sťažovateľka ďalej tvrdí, že uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 98/2023 zo 16. februára 2023 došlo k zmene judikatúry ústavného súdu a „česká judikatúra sa na základe jej aplikácie samotným ústavným súdom stala znova súčasťou judikatúry najvyšších súdnych autorít aj na území Slovenskej republiky a teda bolo povinnosťou porušovateľa podľa nej rozhodovať v zmysle článku 2 ods. 2 CSP a sťažovateľke na jej základe poskytnúť súdnu ochranu. Na podklade uvedeného sťažovateľka poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/1941/2014, podľa ktorého bezdôvodné obohatenie viac osôb, spočívajúce v užívaní cudzej veci bez jej reálneho rozdelenia a bez dohody o spôsobe užívania konkrétnej časti im zakladá solidárnu zodpovednosť poskytnúť za užívanie peňažnú náhradu a veriteľa oprávňuje požadovať splnenie povinnosti od ktorejkoľvek z nich... Oprávnenia z vecného bremena musia byť vykonávané tak, aby povinného zťažovali čo najmenej a vecné bremená nesmú byť rozširované...“.

14. Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 30 000 eur.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, ústavný súd v rámci predbežného prerokovania podrobil napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu prieskumu z ústavne významných hľadísk, pričom sa sústredil na posúdenie, či sa najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s dovolacími námietkami sťažovateľky, ktorými odôvodňovala prípustnosť svojich dovolaní pre existenciu väd odvolacích konaní v súlade s § 421 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

16. V súvislosti s preskúmaním napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd posudzoval rozsudky krajského súdu predovšetkým z hľadiska tzv. procesnej nearbitrárnosti [§ 420 písm. f) CSP (dodržania štandardov odôvodnenia)], pričom oba odvolaním napadnuté rozsudky krajského súdu z pohľadu referenčnej normy (§ 393 ods. 2 CSP) vyhodnotil za také, ktoré boli riadne odôvodnené.

17. Najvyšší súd po rekapitulácii dovtedajšieho priebehu konania, zisteného skutkového stavu a jeho právneho posúdenia v reakcii na dovolacie námietky sťažovateľky podrobne analyzoval odôvodnenia rozsudkov krajského súdu, pričom dospel k záveru, že sťažovateľka dostala adekvátne odpovede na ňou uplatňované námietky v priebehu celého súdneho konania.

18. V konkrétnych súvislostiach ústavný súd uvádza, že nosnou argumentačnou líniou sťažovateľky, ktorou odôvodňuje porušenie ňou označených práv napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu, sa sústreďuje na ich arbitrárnosť, keďže zastáva názor, že najvyšší súd neaplikoval žiadne právne predpisy, rozhodol v rozpore s ustálenou judikatúrou a tento odklon neodôvodnil. Podstatou jej námietok je oponentúra voči záverom najvyššieho súdu, ktorými odobril krajským súdom konštatovaný nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaných v 2. a 3. rade. Sťažovateľka zastáva názor, že aj títo sa spolu so žalovaným v 1. rade bezdôvodne na jej úkor obohatili, keďže užívali spoločné nehnuteľnosti nad rámec svojich spoluvlastníckych podielov, pričom ich užívacie právo pôvodne vyplývajúce z darovacej zmluvy z roku 1991 zmenou pomerov zaniklo, a preto mali byť všetci žalovaní s poukazom na § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka zaviazaní spoločne a nerozdielne.

19. V reakcii na tieto námietky najvyšší súd konštatoval, že pasívna vecná legitímácia žalovaných v 2. a 3. rade sa odvíjala od vyhodnotenia konkrétnych skutkových okolností, ktoré neboli rovnocenné voči všetkým žalovaným. Kým žalovanému v 1. rade (po prevode jeho spoluvlastníckeho podielu na žalovaných v 2. a 3. rade) nesvedčil žiaden hmotnoprávny titul zakladajúci oprávnenosť užívania sporných nehnuteľností, iná situácia bola na strane žalovaných v 2. a 3. rade, ktorým od roku 1991 svedčilo právo bezplatného doživotného užívania týchto nehnuteľností (inkorporované v darovacej zmluve z roku 1991) a od roku 2015 toto právo čiastočne splynulo (§ 584 Občianskeho zákonníka), keďže žalovaní v 2. a 3. rade nadobudli vlastnícke právo k spoluvlastníckemu podielu na nehnuteľnostiach v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1/2. Tieto skutkové východiská boli následne určujúce pre konštatovanie nedôvodnosti sťažovateľkinho nároku voči žalovaným v 2. a 3. rade. Existencia právom uznaného titulu žalovaných v 2. a 3. rade k sporným nehnuteľnostiam (na rozdiel od žalovaného v 1. rade) vylučovala aj možnosť ich pasívnej solidarity so žalovaným v 1. rade.

20. Pokiaľ ide o súvisiacu námietku sťažovateľky, podľa ktorej „nemôže žalovať nárok na zaplatenie bezdôvodného obohatenia ako spoločný a nerozdielny od všetkých žalovaných 1/ až 3/“ a „takéto závery nie sú podložené platnou právnou úpravou, ani ustálenou judikatúrou“, ústavný súd konštatuje, že podstatou pasívnej solidarity je existencia jedného záväzku patriaceho aspoň dvom dlžníkom. V okolnostiach danej veci bolo zo skutkového hľadiska ustálené, že žalovaní v 2. a 3. rade sa na úkor sťažovateľky bezdôvodne neobohatili, keďže právo užívania sporných nehnuteľností vyplývalo čiastočne z obsahu darovacej zmluvy z roku 1991 a čiastočne z ich spoluvlastníctva k spoločným nehnuteľnostiam, čo implikuje absenciu základnej podmienky

(existencia jedného záväzku viacerých dlžníkov) pre vznik solidárneho záväzku na strane žalovaných v 2. a 3. rade.

21. Na podklade už uvedeného ústavný súd konštatuje, že odlišný názor najvyššieho súdu od predstáv sťažovateľky na problematiku vzniku a zániku užívacích práv žalovaných v 2. a 3. rade k označeným nehnuteľnostiam neindikuje prvky jeho svojvoľného prístupu pri posudzovaní jej dovolaní. Najvyšší súd v tomto smere, reagujúc na tieto námietky sťažovateľky, jasne formuloval, z akých skutkových zistení vychádzal a ako ich právne vyhodnotil, pričom tieto jeho skutkové a právne závery nepôsobia excesívne, ale, práve naopak, sú prejavom dôslednej a komplexnej skutkovej a právnej analýzy sťažovateľkiných námietok, s ktorými sa obrátila na všeobecné súdy.

22. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia ďalej vyplýva, že najvyšší súd aj formou citácií prebratých z odôvodnenia rozsudku krajského súdu a ústavného súdu (I. ÚS 98/2023) podrobne reagoval na všetky námietky sťažovateľky, ktoré uplatnila v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, pričom od najvyššieho súdu dostala adekvátne a racionálne odpovede, prečo jej námietky neboli spôsobilé zvrátiť meritórne závery vyjadrené v rozsudkoch krajského súdu. Ústavný súd sa preto nestotožňuje s kritikou sťažovateľky namierenou proti konštatovanej nedôvodnosti jej dovolaní podaných podľa § 420 písm. f) CSP najvyšším súdom.

23. Za neopodstatnenú považuje ústavný súd aj námietku sťažovateľky, podľa ktorej „[v]šetky užívacie dohody, vrátane článku V. darovacej zmluvy boli podrobené súdnemu prieskumu v dvoch právoplatne skončených súdnych sporoch, týkajúcich sa totožnej nehnuteľnosti a rovnakých strán sporu a tvorili už v čase rozhodovacej činnosti porušovateľa prekážku opätovného prieskumu jej obsahu pre *res iudicata*... v spore 17C/66/2010 boli konštatované sporné užívacie vzťahy (čo vylučuje existenciu akejkoľvek dohody o užívaní) a v spore 12C/18/2015 bol vykonaný prieskum užívacích dohôd u každej jednej miestnosti, rovnako ako užívanie pozemkov a konštatovaná dohoda podľa výšky spoluvlastníckych podielov, ktorá sa skončila v 8/2004.“. Bez potreby hlbšej analýzy obsahu rozhodnutí, ktoré podľa sťažovateľky majú vytvárať procesnú prekážku už rozhodnutej veci, je potrebné uviesť, že v ňou označených konaniach otázka existencie a rozsahu práv a povinností (vrátane oprávnenia žalovaných v 2. a 3. rade užívať sporné nehnuteľnosti) vyplývajúcich z darovacej zmluvy z roku 1991 nebola autoritatívne riešená ako meritórna otázka, a preto je vylúčená aj akákoľvek zmysluplná úvaha, že tieto rozhodnutia vytvárali prekážku rozhodnutej veci pre (aj prípadne iné) posúdenie problematiky práva žalovaných v 2. a 3. rade užívať predmetné nehnuteľnosti.

24. Pokiaľ ide o posúdenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ktorý sťažovateľka osobitne uplatnila proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/41/2024, vyčítajúc najvyššiemu súdu, že sa odmietol *«zaoberať jasne formulovanou právnou otázkou, smerujúcou k rozdielnosti jeho názorov na spôsob výpočtu výšky bezdôvodného obohatenia pri absencii porovnateľných nehnuteľností (domov) ohľadne rozdielnosti výpočtu za podiel tvrdením, že nejde o právnu otázku ale skutkovú... nakoľko mechanizmus výpočtu nie je skutková otázka ale hmotnoprávna, smerujúca k rozsahu stanovenia výšky bezdôvodného obohatenia pri absencii porovnateľných nehnuteľností a je aj odvolacími súdmi považovaná taktiež za nevyriešenú „právnou otázkou“»*, najvyšší súd v reakcii na označený dovolací dôvod uviedol, že daná „otázka... bola predmetom znaleckého dokazovania“, čo „vylučuje, že išlo o právnu otázku“, a preto dospel

k záveru, že sťažovateľkou „*formulovaná otázka podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nemala charakter právnej otázky...*“.

25. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/41/2024 vyplýva, že podstatou konštatácie o skutkovej povahe námietky sťažovateľky, ktorou sa v zásade domáhala prehodnotenia výšky priznanej náhrady za bezdôvodné obohatenie, je, že napriek tomu, že kritériá určenia výšky nároku (§ 451 ods. 1 v spojení s § 458 Občianskeho zákonníka) sú súčasťou hmotnoprávnej úpravy, na veci nič nemení, že po ich zohľadnení súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania vyhodnocuje a následne určuje výšku nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda zisťuje skutkový stav. Inými slovami, myšlienkovou operáciou spočívajúcou v pohybe medzi zákonom ustanovenými podmienkami zisťovania výšky bezdôvodného obohatenia (§ 451 ods. 1 v spojení s § 458 Občianskeho zákonníka) na jednej strane a vyhodnocovaním skutkového stavu na strane druhej všeobecný súd zisťuje skutkovú otázku, ktorou je výška bezdôvodného obohatenia. Určenie výšky bezdôvodného obohatenia tak predstavuje (v procese nachádzania práva) len časť zistenej (právne významnej) skutočnosti subsumovateľnej pod hypotézu relevantnej právnej normy utvárajúcej zodpovednostný rámec za vydanie bezdôvodného obohatenia. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že takto koncipovaný myšlienkový konštrukt najvyššieho súdu pri vyhodnocovaní prípustnosti dovolania sťažovateľky z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nevykazuje zjavné znaky excesu, a preto jej záležitosť nemožno posunúť do roviny ústavnosúdneho prieskumu.

26. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, podľa ktorej uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 98/2023 došlo k zmene judikatúry ústavného súdu v tom zmysle, že „*česká judikatúra sa na základe jej aplikácie samotným ústavným súdom stala znova súčasťou judikatúry najvyšších súdnych autorít aj na území Slovenskej republiky a teda bolo povinnosťou porušovateľa podľa nej rozhodovať v zmysle článku 2 ods. 2 CSP a sťažovateľke na jej základe poskytnúť súdnu ochranu*“, ústavný súd konštatuje, že z obsahu dotknutého uznesenia pri žiadnej jeho zmysluplnej interpretácii sťažovateľkou tvrdený záver zjavne nevyplýva, a preto úvahy sťažovateľky o rozšírení okruhu rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu (aj o recentnú rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Českej republiky) významnej z pohľadu § 421 ods. 1 písm. a) CSP považuje za zjavne neopodstatnené. Okolnosť, že ústavný súd s predmetným riešením obsahovo pracuje a na tento účel ho z hľadiska inšpiračného zdroja pomenúva, neznamená, že konkrétne cudzozemské rozhodnutie radí medzi judikatúru tuzemských súdnych autorít (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky by potom v jeho právnych súvislostiach malo aj spoluvytvárať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v kontexte reflexie tohto pojmu úpravou Civilného sporového poriadku, k čomu nedochádza).

27. Uvedené závery vytvorili ústavnoprávne udržateľné východiská pre najvyšším súdom konštatovanú nedôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

28. Sumarizujúc už uvedené, ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu nemožno považovať za také, ktoré by boli zjavne neprimerané (excesívne), a to aj z pohľadu hodnotenia odôvodnení rozsudkov krajského súdu (najvyšší súd postupoval vo veciach sťažovateľky v súlade s procesnoprávnou úpravou regulujúcou dovolacie konanie), a preto, berúc do úvahy aj limitovaný ústavnosúdny prieskum (ústavný súd nie je bežnou opravnou inštanciou),

nemôžu byť označené námietky sťažovateľky základom toho, aby jej záležitosť bolo možné posunúť do roviny meritórneho ústavnosúdneho prieskumu.

29. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

30. Keďže najvyšší súd napadnuté rozhodnutia vo veci zamietnutia dovolaní sťažovateľky zdôvodnil v dostatočnej, vo výstižnej a v presvedčivej podobe, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí relevantnej časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

31. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru procesnej povahy napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti ústavnej sťažnosti (obsahovo nadväzujúcej na porušenie označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru), ktorou sťažovateľka namieta porušenie ostatných ňou označených práv, je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotnoprávneho charakteru a ústavnoprocenými princípmi z perspektívy ich možného porušenia. Aj v tejto časti je preto jej ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

32. K namietanému porušeniu čl. 13 dohovoru napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu je potrebné uviesť, že čl. 13 dohovoru obsahuje procesné právo akcesorickej povahy, a preto jeho uplatňovanie musí nadväzovať aspoň na obhájitelné tvrdenie o porušení iného práva chráneného dohovorom. V okolnostiach danej veci však ústavný súd k takému záveru vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam najvyššieho súdu nedospel. Je navyše (a primárne) evidentné, že sťažovateľke boli v procesnom systéme dostupné účinné prostriedky nápravy v podobe odvolania, dovolania a v konečnom dôsledku v podobe ústavnej sťažnosti (preto ich aj využila v úsilí zmeniť rozhodnutie vo svoj prospech), pričom neúspech sťažovateľky v predmetných konaniach nemožno stotožniť s nedostatočnou účinnosťou (efektívnosťou) týchto nástrojov. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia čl. 13 dohovoru odmietol ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

33. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2026

Libor Duľa
predseda senátu